

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยศึกษาเรื่องความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยซึ่งมีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

- 3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 3.2 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 3.3 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.5 การแปลเครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ
- 3.6 วิธีการดำเนินการวิจัย
- 3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.8 การตรวจสอบข้อมูล
- 3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ผู้ให้ข้อมูลหลักที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวคิดของ Boddy (2016) ซึ่งระบุว่าการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยเชิงคุณภาพจนได้ข้อมูลที่อิ่มตัว ควรมีขนาดตัวอย่าง 12 คน โดยงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี โดยมีระยะเวลาอยู่ในจังหวัดอุบลราชธานีอย่างน้อย 24 ชั่วโมง (1 คืน) และไม่เกิน 90 วัน เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ และไม่ก่อให้เกิดค่าจ้างค่าตอบแทน (องค์การท่องเที่ยวโลก, 2561) ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ โดยมีวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว คือ เพื่อมาท่องเที่ยว เยี่ยมครอบครัว ญาติหรือคนรู้จัก เพื่อพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ (วรรณ วรชวานิช, 2539: 17-18) จำนวน 12 คน (Boddy, 2016)

3.2 การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยนี้ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลหลักแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักจะต้องเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ และเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดอุบลราชธานี ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2561 – เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

3.3 เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.1 แบบสัมภาษณ์ (Interview Form)

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi Structured) โดยผู้วิจัยได้กำหนดโครงสร้างและคำถามแบบปลายเปิด (Open - Ended) ไว้ล่วงหน้าก่อนการไปเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ซึ่งไม่ได้กำหนดแนวคำตอบ โดยเปิดช่องว่างให้ผู้ให้ข้อมูลหลักตอบได้อย่างอิสระ ทำให้ได้คำตอบที่ละเอียดในทุกแง่มุม (ชาย โพธิสิตา, 2554: 239-244)

โดยแบบสัมภาษณ์ สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

3.3.1.1 ส่วนนำ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ ชื่อการวิจัย เป็นต้น

3.3.1.2 ส่วนผู้สัมภาษณ์ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์ และสภาพทั่วไปของการสัมภาษณ์ ได้แก่ ชื่อ-สกุลของผู้สัมภาษณ์ วัน เวลา และสถานที่ที่ใช้สัมภาษณ์

3.3.1.3 ส่วนผู้ถูกสัมภาษณ์ เป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ เช่น ชื่อ-สกุล ของผู้ถูกสัมภาษณ์ (ในกรณีที่ผู้ถูกสัมภาษณ์ยินยอม) สถานภาพ เพศ อายุ อาชีพ ประเทศ เป็นต้น

3.3.1.4 ส่วนคำถาม เป็นส่วนของข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดอุบลราชธานี โดยประยุกต์จากโมเดลความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Destination Competitiveness & Sustainability) (Ritchie & Crouch, 2003: 60-77)

3.3.2 การจดบันทึก และบันทึกเสียงของผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยมีการขออนุญาตในการจดบันทึกและบันทึกเสียงของผู้ให้ข้อมูลหลัก (Creswell, 2009: 179-180) เพื่อรวบรวมรายละเอียดของข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบถ้วนตามประเด็นหลักในการศึกษา ในระหว่างดำเนินการวิจัย

3.4 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.4.1 วิเคราะห์ปัญหาของการวิจัย เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.4.2 ศึกษาค้นคว้าความรู้ทางวิชาการ และสร้างแบบสัมภาษณ์ตามทฤษฎีและกรอบแนวคิดของการวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวข้องกับโมเดลความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Destination Competitiveness & Sustainability) Ritchie & Crouch (2003: 60-77) แล้วจึงประมวลผลเป็นข้อคำถาม โดยมีลักษณะให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นในประเด็นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

3.4.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นมาปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ตรวจแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้มีความถูกต้องและเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) รวมถึงตรวจสอบการแปลแบบสัมภาษณ์จากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ให้เหมาะสมตามคำแนะนำ

3.3.4 การทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ผ่านการแปลแล้วจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มาเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี ที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 2 คน (Guillemin et al., 1993) เพื่อนำไปปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ให้สื่อความหมายของคำถามได้ตรงตามที่ต้องการมากขึ้น

3.4.5 ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ในขั้นสุดท้ายทั้งด้านภาษา และการเรียบเรียงลำดับคำถาม เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.4.6 นำแบบสอบถามที่ทำการตรวจสอบความถูกต้องและความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปปรับใช้กับผู้ให้ข้อมูลหลัก ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวยุโรปต่างชาตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวในจังหวัดอุบลราชธานี และทำการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

3.5 การแปลเครื่องมือวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพ

3.5.1 ขั้นที่ 1 แบบสัมภาษณ์ที่จะนำไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ภาษาไทยก่อน จากนั้นได้แปลจากภาษาไทยตามต้นฉบับเป็นภาษาอังกฤษ (Forward Translation) จากนั้นได้ให้ผู้เชี่ยวชาญอาจารย์ ดร.นรา หัตถสิน เป็นผู้ให้การอนุเคราะห์ในการแปลและตรวจสอบ ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้ (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2557)

3.5.1.1 เป็นผู้ที่มีความรู้และทักษะด้านภาษา 2 ภาษา (Bilingual) ได้แก่ ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

3.5.1.2 เข้าใจวัฒนธรรมต่างประเทศและวัฒนธรรมไทย มีความรู้ ความเข้าใจและมีความคุ้นเคยวัฒนธรรมทั้ง 2 ประเทศ (Bicultural)

3.5.1.3 มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีของตัวแปร (Content Expert)

โดยแปลคำถามในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งแปลคำถามทุกข้อจากฉบับภาษาไทย (Thai Version I) เป็นคำถามฉบับภาษาอังกฤษ (English Version) โดยมีหลักการแปลคำถามจากภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษ ดังนี้

- (1) เนื้อหาและสาระสำคัญ รวมทั้งความหมายตรงกับต้นฉบับ
- (2) ไม่แปลคำต่อคำ (Word-for-word Translation)
- (3) เรียบเรียงประโยคถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
- (4) ใช้คำ วลี สำนวนที่กระชับ ชัดเจน และเข้าใจง่าย
- (5) ไม่ใช่คำศัพท์เฉพาะของวิชาชีพหรือศัพท์เทคนิค (Technical Terms) แต่ให้ใช้คำที่กลุ่มเป้าหมายคุ้นเคย
- (6) คำพังเพยและคำสุภาษิตที่ใช้ในเครื่องมือวิจัยต้นฉบับเมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษ ต้องแปลให้มีความหมายสอดคล้องกับคำพังเพยและคำสุภาษิต เช่น ลงมือกระทำดีกว่าคำพูด ตรงกับคำสุภาษิตในภาษาอังกฤษคือ Actions speak louder than words.

โดยเครื่องมือที่แปลเป็นภาษาอังกฤษในที่นี้ชื่อว่า English Version I

3.5.2 ขั้นตอนที่ 2 ทดสอบเบื้องต้น (Pilot Testing) นำเครื่องมือภาษาอังกฤษ (English Version I) ที่แปลโดยผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ดร.นรา หัตถสิน ในขั้นที่ 1 ไปทดสอบกับผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณลักษณะเหมือนกับผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัย ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ จำนวน 2 คน (Guillemin et al., 1993) ซึ่งนักท่องเที่ยวต่างชาติมาจากประเทศอังกฤษ 1 คน และประเทศไอร์แลนด์ 1 คน โดยไม่ประสงค์ออกนามโดยให้ผู้ให้ข้อมูลพิจารณาความชัดเจนของสำนวนภาษาในแต่ละฉบับความเหมาะสมด้านการใช้คำ คำพังเพย และสุภาษิต

ในกรณีฟังคำถามใดไม่เข้าใจ ให้แจ้งและบอกรายละเอียด โดยผู้ให้ข้อมูลแต่ละคนพิจารณาอย่างอิสระ ไม่มีการปรึกษากัน

3.5.3 ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมกับวัฒนธรรม (Cultural Appropriateness Testing) มีดังนี้

3.5.3.1 ผู้เชี่ยวชาญแปลคำถาม (Backward Translator) จำนวน 2 คน (Guillemin et al., 1993) คืออาจารย์ ดร.ชวรินทร์ เครือโสมและ ผศ.ดร.พรพิพัฒน์ จูฑา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญต่างกลุ่มกับผู้เชี่ยวชาญแปลคำถามในขั้นที่ 1 ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาของเครื่องมือภาษาอังกฤษ (English Version I) โดยนำเครื่องมือฉบับภาษาไทยมาใช้ประกอบการตรวจสอบผู้เชี่ยวชาญต่างตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

3.5.3.2 ภายหลังจากตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ให้ผู้เชี่ยวชาญรวบรวมข้อเสนอแนะและความคิดเห็น รวมทั้งคำถาม คำและวลีที่ผู้ให้ข้อมูลในขั้นทดสอบเบื้องต้น (Pilot Testing) ที่อ่านไม่เข้าใจ และได้ทำเครื่องหมายในเครื่องมือภาษาอังกฤษ (English Version I) จากนั้นนำมาพิจารณาปรับแก้คำถามให้ชัดเจนที่สุด และเหมาะสมกับวัฒนธรรมของพื้นที่ และผู้ให้ข้อมูลหลักในงานวิจัย

3.5.4 ขั้นตอนที่ 4 สังเคราะห์เครื่องมือฉบับที่แปล (Synthesized the Translated Version) ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มเดิมในขั้นที่ 3 (Third Translator Team) คืออาจารย์ ดร.ชวรินทร์ เครือโสม และ ผศ.ดร.พรพิพัฒน์ จูฑา นำคำถามจากเครื่องมือภาษาอังกฤษ(English Version I) ซึ่งได้คัดเลือกคำถามที่เหมาะสมกับบริบทและวัฒนธรรมของพื้นที่ รวมทั้งผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย มาร่วมกันสังเคราะห์เป็นแบบสัมภาษณ์ภาษาอังกฤษฉบับที่ 2 (English Version II)

3.5.5 ขั้นตอนที่ 5 แปลคำถามย้อนกลับเป็นภาษาไทยตามที่ใช้ในต้นฉบับโดยไม่ให้ผู้แปลเห็นแบบสัมภาษณ์ฉบับเดิม (Blind back translation) ผู้วิจัยแปลเครื่องมือฉบับภาษาอังกฤษ (English Version II) แปลคำถามย้อนกลับเป็นภาษาไทยตามที่ใช้ในต้นฉบับ (Original Language) ซึ่งในที่นี้ใช้ชื่อเครื่องมือฉบับที่แปลย้อนกลับว่า English to Thai Version

3.5.6 ขั้นตอนที่ 6 เกลาสำนวนคำถามในเครื่องมือฉบับแปลย้อนกลับ (Editing the Blind Back Instrument Version) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ ดร.นรา หัตถสิน เกลาสำนวนสำนวนคำถามในเครื่องมือ English to Thai version ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.5.7 ขั้นตอนที่ 7 ตรวจสอบความเท่าเทียมกันในการแปล (Translation Equivalence Testing)

3.5.7.1 ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญบรรณาธิการการแปล (Expert in Translation Editor) คือ อาจารย์ ดร.นรา หัตถสิน โดยให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเท่าเทียมกันของเครื่องมือ 3 ฉบับ ได้แก่ Thai Version I, English Version II และ English to Thai Version ซึ่งความเท่าเทียมกันในการแปล (Equivalence in Translation) ประกอบด้วย ความเท่าเทียมกันด้านเนื้อหา (Content Equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านความหมาย (Semantic Equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านเทคนิค (Technical Equivalence) ความเท่าเทียมกันด้านเกณฑ์ (Criterion Equivalence)

ความเท่าเทียมกันด้านโครงสร้างทฤษฎี (Conceptual Equivalence or Construct Validity) และ ความเท่าเทียมกันด้านไวยากรณ์ (Grammatical Equivalence)

3.5.7.2 นำเครื่องมือ English Version II และเครื่องมือ English to Thai Version ไปทดลองใช้กับผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณลักษณะที่เหมือนกับผู้ให้ข้อมูลหลักของงานวิจัย แต่สามารถสื่อสาร โดยใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของคำตอบ

3.5.8 ขั้นตอนที่ 8 ตรวจสอบความตรงและความเที่ยง (Reliability Testing) วิเคราะห์ ค่าความเที่ยงของเครื่องมือ English Version II โดยนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับ นักท่องเที่ยวชาติ ที่ไม่ใช่กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อสัมภาษณ์ถึงความเข้าใจในแต่ละหัวข้อและการตอบคำถาม จากนั้น นำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม เพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ (Final Version) ที่มีความตรงเชิงวัฒนธรรม และนำไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลหลักของการวิจัยต่อไป

3.6 วิธีการดำเนินการวิจัย

3.6.1 ผู้วิจัยได้ติดต่อสอบถามนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สนามบิน ร้านอาหารหรือบาร์ต่างชาติ (ร้านอุบลไอริชผับ ดิเออที่ไซค์อิน ร่องเวย์บาร์ เอ็นจอยบาร์) และ ตามแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ (วัดหนองบัว ทุ่งศรีเมือง เซ็นทรัลพลาซ่า)

3.6.2 ผู้วิจัยได้เข้าไปทำความรู้จักและสอบถามเข้าข้อมูลทั่วไป เช่น ชื่อ ระยะเวลาที่อยู่ใน จังหวัดอุบลราชธานี มาเพื่อทำงานหรือมาท่องเที่ยวที่จังหวัด เพื่อที่จะให้ได้ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) คือจะต้องเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติโดยมีระยะเวลาอยู่ใน จังหวัดอุบลราชธานีอย่างน้อย 24 ชั่วโมง (1 คืน) และไม่เกิน 90 วัน เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ และ ไม่ก่อให้เกิดค่าจ้างค่าตอบแทน ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติจะต้องเป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้ว ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้

3.6.3 หากเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักที่ตรงตามเกณฑ์ ผู้วิจัยจึงทำการขอสัมภาษณ์ตามความสมัครใจ ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ นัดวัน เวลา และสถานที่ ที่สะดวกให้สัมภาษณ์ เช่น ร้านอุบลไอริชผับ ร้านกาแฟสตาร์บัค เพลโต กรีนสเปส เป็นต้น และขอช่องทางการติดต่อ เช่น เบอร์โทรศัพท์ อีเมล หรือเฟสบุ๊ค เพื่อติดต่อและส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้ทราบก่อนมาสัมภาษณ์ เพื่อได้มีโอกาสเตรียมตัวล่วงหน้า

3.6.4 ผู้วิจัยเข้าไปดำเนินการตามแบบสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth Interview) โดยใช้เวลาสัมภาษณ์ไม่เกิน 1 ชั่วโมง ซึ่งผู้วิจัยจะเตรียมคำถามแบบกว้าง ๆ แล้วให้ผู้ให้ ข้อมูลหลักตอบคำถามหรือเล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างอิสระเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในจังหวัด อุบลราชธานี พร้อมกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ และผู้วิจัยจะคอยซักคำถามในกรณีที่ คำตอบหรือสิ่งที่เล่ามาไม่ชัดเจนหรือผู้วิจัยต้องการรายละเอียดมากยิ่งขึ้น และมีการเก็บข้อมูล สัมภาษณ์ด้วยการจดบันทึกและบันทึกเสียงผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.6.5 ผู้วิจัยได้ถอดเทป พิมพ์รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์และนำส่งกลับไปให้กับผู้ให้ข้อมูลหลัก นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง

3.6.6 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปเนื้อหาและจัดกลุ่มข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ตามโมเดลความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Destination Competitiveness & Sustainability) (Ritchie & Crouch, 2003: 60-77)

3.7 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

3.7.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ตาม 5 ปัจจัยหลักของโมเดลความสามารถในการแข่งขันทางการท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Destination Competitiveness & Sustainability) (Ritchie & Crouch, 2003: 60-77) ดังนี้

- (1) ทรัพยากรและสิ่งดึงดูดหลัก (Core Resources & Attractors)
  - (1.1) สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ (Physiography & Climate)
  - (1.2) วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (Culture & History)
  - (1.3) การผสมผสานของกิจกรรม (Mix of Activities)
  - (1.4) ความสัมพันธ์ทางการตลาด (Market Ties)
- (2) ปัจจัยและทรัพยากรสนับสนุน (Supporting Factors & Resources)
  - (2.1) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)
  - (2.2) การเข้าถึง (Accessibility)
  - (2.3) การอำนวยความสะดวกด้านทรัพยากร (Facilitating Resources)
  - (2.4) การให้การต้อนรับ (Hospitality)
- (3) นโยบายของแหล่งท่องเที่ยว การวางแผนและพัฒนา (Destination Policy, Planning & Development)
  - (3.1) การพัฒนา (Development)
- (4) การบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Destination Management)
  - (4.1) การตลาด (Marketing)
  - (4.2) คุณภาพการบริการ/ ประสบการณ์ (Quality of Service/ Experience)
- (5) ปัจจัยเสริมที่มีผลต่อความสามารถในการแข่งขัน (Qualifying & Amplifying Determinants)
  - (5.1) สถานที่ตั้ง (Location)
  - (5.2) ความปลอดภัยและความมั่นคง (Safety & Security)
  - (5.3) ความคุ้มค่า (Value)
  - (5.4) การรับรู้/ ภาพลักษณ์ (Awareness/ Image)

3.7.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าจากหนังสือ นิตยสาร หนังสือพิมพ์ บทความ เอกสารทางวิชาการ เว็บไซต์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.8 การตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล ในแต่ละครั้งผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบเพื่อให้แน่ใจว่าข้อมูลที่ได้รับถูกต้องและตรงกับความเป็นจริงหลังจากการสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง โดยทุกครั้งผู้วิจัยจะทำการถอดเทปบันทึกเสียงหลังจากการสัมภาษณ์ทันทีเพื่อที่จะสามารถจดจำรายละเอียดและบริบทแวดล้อมในช่วงวันและเวลาได้ เพื่อตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลมีดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2552: 129-130)

3.8.1 การตรวจสอบความตรง (Validity) ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงของข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก และการจดบันทึกภาคสนาม มาเรียบเรียงและตีความเพื่อถอยย้อนกลับไปยังผู้ให้ข้อมูลหลักอีกครั้งอันเป็นการตรวจสอบซ้ำ ทั้งนี้เพื่อยืนยันความเชื่อถือได้ของข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักในแต่ละราย จากนั้นได้กำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อการวิจัยเป็นผู้ตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ทั้งในส่วนเกี่ยวกับภาษาและเนื้อหาโดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยและผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้ตรวจสอบคุณภาพของแบบสัมภาษณ์ รวมทั้งการเก็บรักษาข้อมูลและขอความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์และบันทึกเทป

3.8.2 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

การตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพได้ใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Method) (อรุณี อ่อนสวัสดิ์, 2551: 282) โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) คือ การพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ ซึ่งวิธีการตรวจสอบของข้อมูลนั้น จะตรวจสอบแหล่งที่มา 3 แหล่ง ดังนี้

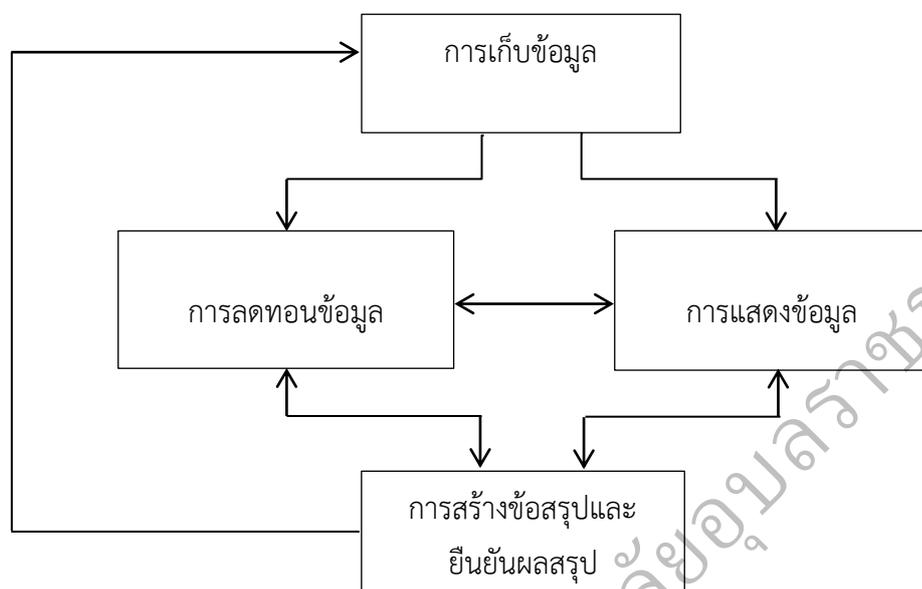
3.8.2.1 การตรวจสอบแหล่งเวลา คือ การตรวจสอบข้อมูลในช่วงเวลาที่ต่างกัน เพื่อทราบว่าข้อมูลที่รับในช่วงเวลาต่างกันนั้นได้ข้อมูลที่เหมือนกันหรือไม่

3.8.2.2 การตรวจสอบสถานที่ คือ หากได้ข้อมูลในสถานที่ที่แตกต่างกัน ข้อมูลจะยังเหมือนกันหรือไม่

3.8.2.3 การตรวจสอบบุคคล หมายถึง ถ้าบุคคลผู้ให้ข้อมูลต่างคน ยังจะได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่

3.9 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก จากแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านขั้นตอนการจัดระเบียบทางกายภาพข้อมูลแล้ว จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล 3 ขั้นตอน ได้แก่ การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) การแสดงข้อมูล (Data Display) และการสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion & Verification) (Miles & Huberman, 1994: 12) ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 องค์ประกอบของการวิเคราะห์ข้อมูล (Components of Data Analysis: Interactive Model)

ที่มา: Miles & Huberman (1994: 12)

3.9.1 การลดทอนข้อมูล (Data Reduction) คือ การปรับลด เพิ่ม หาข้อมูลใหม่ จนได้ผลหรือข้อสรุป เพื่อให้มีความกระชับและเป็นระเบียบ โดยการการลงรหัสข้อความ (Coding) ในวลีหรือประโยคที่มีประเด็นสำคัญเพื่อจัดระเบียบข้อมูลให้เป็นกลุ่มเดียวกัน (ชาย โพธิสิตา, 2554: 240-246) เพื่อให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ

จากการที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาถอดบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ (Word by Word) แล้วอ่านบทสัมภาษณ์ดังกล่าวซ้ำ หลาย ๆ รอบ เพื่อพิจารณาข้อมูลที่ได้รับแล้วนำมาเรียบเรียง นำข้อมูลมาใส่รหัส จัดรูปแบบ จำแนกประเภทข้อมูลและจัดให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลไปสู่การหาข้อสรุป นำมาวิเคราะห์เป็นประเด็นหลักและแบ่งเป็นประเด็นย่อยต่อไป

3.9.2 การแสดงผลข้อมูล (Data Display) คือ การจัดการจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและจากการลดทอนข้อมูลที่ได้ นำมาจัดระเบียบและนำมาเรียงลำดับตามเวลาที่เกิดขึ้นก่อนหลัง เพื่อจะทำการแสดงผลข้อมูลที่ได้ในหลายรูปแบบ เช่น เป็นกราฟ (Graph) เป็นแผนภูมิ (Chart) เป็นเครือข่าย (Network) เป็นแผนภาพ (Diagram) เป็นต้น เพื่อสามารถวิเคราะห์และหาแนวทางเชื่อมโยงข้อมูลในการที่จะแสดงผลข้อมูลหรือการหาข้อสรุปต่อไป (นิตยา ชูโต, 2551: 222-224)

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการลดทอนข้อมูลโดยการกำหนดรหัสข้อความเพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและแยกประเภทของแต่ละข้อมูลให้เป็นกลุ่มเดียวกัน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงลำดับการแสดงผลของข้อมูลโดยการทำเป็นแผนภูมิ เพื่อง่ายต่อการนำข้อมูลมาสรุปใน

ขั้นต่อไป หากการข้อมูลแสดงข้อมูลยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยจะกลับไปยังขั้นตอนการลดทอนข้อมูลอีกครั้ง และนำข้อมูลมาแสดงผลข้อมูลลงในแผนภูมิใหม่จนกว่าจะได้แผนภูมิที่ชัดเจนสมบูรณ์

3.9.3 การสร้างข้อสรุปและยืนยันผลสรุป (Conclusion & Verification) คือ การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมที่ได้นำมาทำการลดทอนข้อมูลและแสดงผลข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปและตรวจสอบยืนยันเป็นข้อสรุปสุดท้าย (นิตยา ชูโต, 2551: 222-224)

เมื่อผู้วิจัยเสร็จขั้นตอนการลดทอนข้อมูล และการแสดงผลข้อมูล ได้หาข้อสรุปของการวิจัย ซึ่งสามารถแสดงในลักษณะของแผนภาพความสัมพันธ์ของมโนทัศน์ หรือผลการตรวจสอบข้อมูลโดยสรุปจากการวิเคราะห์ และส่งข้อมูลสรุปที่ได้ไปให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งเพื่อเป็นการยืนยันผล จนสามารถยืนยันข้อสรุปดังกล่าวได้ชัดเจน หากข้อสรุปที่ได้ยังมีข้อมูลที่ขาดความสมบูรณ์จากการตรวจสอบข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยจะดำเนินการในขั้นตอนการลดทอนข้อมูล การแสดงผลข้อมูลหรือการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม จนกว่าจะได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์หรืออึดตัวตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ต่อมานำข้อมูลที่ได้ขึ้นมาเขียน บรรยายถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นหลักกับประเด็นย่อย เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการตีความตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในเชิงเหตุผล เพื่อเชื่อมโยงไปสู่แนวคิดและทฤษฎีความสามารถทางการแข่งขันโดยใช้โมเดลความสามารถในการแข่งขันขั้นทางท่องเที่ยวและการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Destination Competitiveness & Sustainability) (Ritchie & Crouch, 2003: 60-77) ที่ทำการศึกษา โดยสรุปผลข้อมูลแบบการบรรยายเชิงพรรณนา

คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร